

نخه مهاجر

مروری بر ترموز و ریدهای عمقی و آمبولی ریوی

گردآوری و تألیف:

دکتر جمشید باقری

استادیار دانشگاه علوم پزشکی تهران

ناشر:

انتشارات سپیدبرگ

- سرشناسه : جمشید باقری، ۱۳۴۲-
عنوان و نام پدیدآور : لخته مهاجر: مروری بر ترومبوز وریدهای عمقی و آمبولی ریوی / گردآوری و
تألیف جمشید باقری.
مشخصات نشر : تهران: سپیدبرگ، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری : ۱۱۲ ص.: مصور.
شابک : ۳۰۰۰ ریال: ۵۸-۰۰-۷۴۱۶-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی : فیا.
یادداشت : کتاب‌نامه: ص. [۱۱۱].
موضوع : ترومبوز سیاهرگی.
موضوع : آمبولی ریوی.
رده‌بندی کنگره : ۱۳۸۹ ج۳ ب/۶۹۶ RC
رده‌بندی دیویی : ۶۱۶/۱۴
شماره کتاب‌شناسی ملی : ۲۲۴۵۰۰۰

عنوان	لخته مهاجر
گردآوری و تألیف:	دکتر جمشید باقری
ناشر:	انتشارات سپیدبرگ
تیراژ:	۱۰۰۰ جلد
لیتوگرافی و چاپ:	۱۲۸
صحافی:	کیمیا
نوبت چاپ:	اول - بهار ۱۳۹۰
قیمت:	۳۰۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۷۴۱۶-۵۸-۰۰
	ISBN: 978-964-7416-58-0

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
فصل ۱: کلیات	۱۷
الف) خون	۱۷
ب) عروق خونی	۱۹
ج) لخته شدن خون	۲۰
تشکیل لخته در سیاهرگ های عمقی	۲۳
علائم	۲۴
لخته شدن خون در سیاهرگ های سطحی	۲۵
فصل ۲: راه های تشخیصی	۲۷
الف) معاینه فیزیکی	۲۷
ب) اولتراسوند دوپلکس	۲۸
ج) ونوگرافی و تصویر تشدید یافته مغناطیسی (MRI)	۳۰
د) آزمایش دی - دایمر	۳۲
ه) سایر روش ها	۳۳
فصل ۳: روند لخته و آمبولی ریه	۳۵
بیماری پس از لخته شدن خون سیاهرگی	۳۶

- ۳۷ آمبولی ریه (مهاجرت لخته به عروق ریوی)
- ۴۰ عوامل خطر ساز
- ۴۱ علایم آمبولی ریه
- ۴۲ تشخیص آمبولی ریه
- ۴۴ الف) اندازه گیری اکسیژن خون
- ۴۴ ب) گازهای خونی شریانی
- ۴۴ ج) عکس قفسه سینه
- ۴۵ د) اسکن تهویه - خونرسانی ریه
- ۴۷ ه) سی تی اسکن اسپیرال (مارپیچی) و سی تی آنژیوگرافی
- ۴۸ و) آنژیوگرام ریوی
- ۵۰ ز) اکو کاردیوگرام
- ۵۰ انفارکتوس (سکته) ریه
- ۵۱ راه های تشخیصی:
- ۵۳ فصل ۴: عوامل زمینه ساز لخته
- ۵۵ ۱- سن
- ۵۵ ۲- وزن
- ۵۵ ۳- بی حرکتی
- ۵۵ ۴- عفونت
- ۵۵ ۵- بیماری های مزمن

۵۶	۶- بستری شدن.....
۵۶	۷- کاتترهای داخل وریدی.....
۵۶	۸- آسیب (تروما).....
۵۷	۹- جراحی.....
۵۷	۱۰- هورمون ها.....
۵۷	۱۱- مسافرت هوایی.....
۵۷	۱۲- وریدهای واریسی.....
۵۸	۱۳- سابقه تشکیل لخته در خون.....
۵۸	۱۴- استعداد تشکیل لخته یا ترومبوفیلی.....
۵۹	فاکتور پنج لیدن.....
۶۰	جهش ژن پروترومبین.....
۶۰	سندرم آنتی بادی آنتی فسفولیپید.....
۶۱	تشکیل لخته در سیاهرگ بچه ها.....
۶۳	حاملگی.....
۶۴	عوارض وارفاین در حاملگی.....
۶۶	خونریزی، حاملگی، داروهای ضد انعقاد.....
۶۷	قرص های ضد بارداری.....
۶۹	استروژن.....
۶۹	بیماری ها.....
۶۹	الف) سرطان ها.....

- ۷۱ (ب) بیماری کلیوی
- ۷۳ (ج) بیماری‌های قلبی
- ۷۳ (د) قند خون بالا (دیابت)
- ۷۴ (ه) بیماری‌های کبد
- ۷۵ (و) فشارخون بالا
- ۷۵ جراحی
- ۷۸ جراحی اورژانس یا تصادفات
- ۸۰ مسافرت
- ۸۲ ورزش و فعالیت
- ۸۳ درجه بندی Wells
- ۸۵ فصل ۵: درمان لخته
- ۸۶ الف) هپارین
- ۸۷ نحوه عمل هپارین
- ۸۷ LMWH
- ۸۸ میزان مصرف
- ۸۹ درمان آمبولی ریه
- ۹۰ عوارض هپارین و LMWH
- ۹۱ وارفارین
- ۹۲ مدت درمان

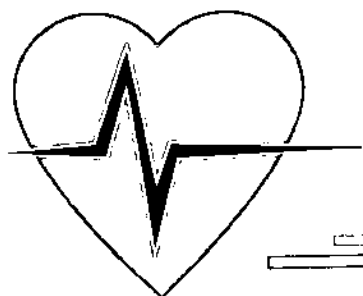

داروهایی که با وارفارین تداخل دارند.....	۹۳
فیلتر سیاهرگ اجوف تحتانی.....	۹۳
درمان‌های دیگر.....	۹۵
INR.....	۹۶
تنظیم INR.....	۹۶
ویتامین k.....	۹۷
مواد خوراکی حاوی ویتامین k.....	۹۷
سایر داروها.....	۹۸
فصل ۶: نکات بیشتر درباره لخته.....	۹۹
عوارض لخته.....	۹۹
بیماری پس از لخته.....	۹۹
نارسایی قلبی راست.....	۱۰۰
سکته ریه.....	۱۰۱
لخته مزمن ریه.....	۱۰۱
بیماری وریدی مزمن پا.....	۱۰۲
لخته راجعه.....	۱۰۳
جلوگیری از عود لخته.....	۱۰۳
بررسی علل ژنتیکی.....	۱۰۵
درمان سرپایی.....	۱۰۹

۱۱۱..... منابع

www.ketab.ir

مقدمه

ای آفریدگار عظمت بی‌انتهایی که آسمان در آسمان است و بی‌شمار ذرات کوچک و بزرگ چه در دل هم و چه جدای از هم در آن غوطه‌ورند، سپاس بیکران تو را که در این همه غوغا بر ذره بسیار ناچیزی همچو من وقوف داری. پروردگارا تو را سپاس که به ما سعادت ارزانی داشتی تا ضمن علاقه به حرفه و امر آموزش، بتوانیم با نگارش این مجموعه قدمی هر چند کوتاه در راه پیشبرد علم برداریم.

پیشرفت‌های سریع در عصر تکنولوژی موجب تکامل هر چه بیشتر علم پزشکی و تمامی شاخه‌های آن به‌طور اختصاصی شده که نیازمند استفاده از منابع ویژه برای آموزش و یادگیری می‌باشند.

امروزه لخته در سیاهرگ‌های عمقی یک مشکل شایع می‌باشد که میلیون‌ها نفر را در سراسر کره زمین گرفتار ساخته است. این مسئله در صورت عدم پیشگیری و درمان می‌تواند به بروز آمبولی ریه (کننده شدن لخته خون از سیاهرگ‌های عمقی پا و منتقل شدن به عروق ریه) منجر شود.

برای اینکه برای خوانندگان عزیز مشخص شود که اهمیت این مشکل چقدر می‌باشد، توجه به نکات ذیل ضروری به نظر می‌رسد:

- ◀ سالانه چندصد هزار نفر در اثر لخته سیاهرگ عمقی و آمبولی ریه می‌میرند.
- ◀ آمبولی ریه یکی از شایع‌ترین علل مرگ در بیماران بستری شده می‌باشد. به‌طور کلی مرگ ناشی از آمبولی ریه ۱۵٪ است که از مرگ ناشی از سکته قلبی حاد بیشتر می‌باشد.
- ◀ در ۱۰ تا ۲۵ درصد مرگ‌ومیرهای بیمارستانی، آمبولی ریه وجود دارد. تخمین زده می‌شود که از هر ۱۰۰ بیماری که در بیمارستان بستری می‌شود یک نفر در اثر آمبولی ریه می‌میرد.
- ◀ بیش از دو سوم موارد مرگ ناشی از آمبولی ریه در نیم ساعت اول پس از آمبولی رخ می‌دهد.
- ◀ احتمال مرگ‌ومیر در آمبولی ریه به اندازه آمبولی و وضعیت سلامت فرد دارد، به‌طوری که در بیمار بدحال بستری به ۲۵٪ می‌رسد در حالی که در یک فرد جوان سالم نزدیک به یک درصد است.

- ◀ در بیماران بستری مرگ و میر ۹۰ روزه در کسانی که لخته بدون علامت سیاهرگ عمقی ساق پا دارند، ۱۴٪ است و در کسانی که لخته سیاهرگی ندارند، فقط ۱/۹٪ می‌باشد.
 - ◀ نیمی از موارد آمبولی ریه و دو سوم موارد لخته سیاهرگ‌های عمقی قابل پیشگیری هستند.
 - ◀ منشأ لخته در بیش از ۹۰٪ موارد آمبولی ریه، سیاهرگ‌های عمقی ساق پا می‌باشد.
 - ◀ از طرف دیگر در ۸۰٪ موارد، لخته سیاهرگ‌های عمقی علامت بالینی مشخصی ندارند و در نیمی از موارد ترومبوآمبولی سیاهرگی، علت خاصی (مثل جراحی، تصادف یا سرطان) پیدا نمی‌شود.
 - ◀ هم‌چنین تشخیص این بیماری نیز مشکل است و از طرف دیگر در تمامی سنین (از نوجوانی تا پیری) دیده می‌شود، هرچند که با افزایش سن، احتمال مرگ و عوارض بیشتر می‌شود. شیوع این مشکل در زن و مرد یکسان است. هم‌چنین در افراد چاق شیوع این مشکل بیشتر است.
 - ◀ گرفتاری سرخرگی (نظیر سختی دیواره سرخرگ‌ها و تنگی که منجر به مشکلاتی نظیر سکته قلبی و افزایش فشار خون می‌شود) در افراد مبتلا به لخته سیاهرگ عمقی یا آمبولی ریه بیشتر است.
- با دقت به نکات ذکر شده و اینکه پیشگیری بسیار با ارزش‌تر از درمان است، آگاهی داشتن نسبت به این مشکل، امری بسیار مهم و اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد.

در این کتاب سعی شده است تا با بیان ساده و قابل فهم به بررسی لخته سیاهرگ‌های عمقی و آمبولی ریه پرداخته شود.

این مجموعه دارای چند فصل می‌باشد که ابتدا به بررسی عوامل خونی و نحوه تشکیل لخته در بدن می‌پردازد. در ادامه راه‌های تشخیصی، روند لخته، ایجاد آمبولی، عوامل زمینه‌ساز لخته، درمان لخته و عوارض لخته را با بیانی ساده و شیوا ارائه می‌دهد.

باشد که گامی در راه گسترش علم و آگاهی یافتن همه مردم عزیز این سرزمین برداشته باشیم و بتوانیم در افزایش سلامت عمومی این جامعه اسلامی سهیم باشیم.

دکتر جمشید باقری

استادیار جراحی قلب

دانشگاه علوم پزشکی تهران